

HOREN-ZIEN-AANRAKEN

We verkondigen u het eeuwige leven dat bij de Vader was en aan ons verschenen is. (1 Johannes 1,2)

Een koel biertje

Een marinier vroeg aan een legerpredikant: 'Het eeuwige leven – wat moet ik me daar bij voorstellen?' De predikant antwoordde: 'Denk aan een lange mars met volle bepakking in een zinderende woestijn. En je weet niet wanneer het einde in zicht is. Het is afzien en nog eens afzien. Maar eindelijk ben je bij de eindstreep en daar staat een heerlijk koel biertje voor jou. Dat is het eeuwige leven.'

Misschien mooi gevonden van die predikant. Of niet (smaken verschillen). Maar Johannes zou het er niet mee eens geweest zijn. Niet vanwege dat biertje, maar vanwege die eindstreep. Alsof het eeuwige leven daar pas begint! Nee, voor Johannes is het eeuwige leven iets van hier en nu: van tijdens de mars, zeg maar.

Hiernumaals

Bij het eeuwige leven denken ook wij – net als die legerpredikant – al snel aan een leven ná dit leven. Aan het hiernumaals. Maar wonderlijk genoeg heeft de Bijbel daar niet eens zoveel over te zeggen. Het eeuwige leven is in de Bijbel vooral een zaak van het hiernúmaals. Paulus zag dat ook zo. 'Grijp het eeuwige leven,' schreef hij een keer. Het ligt dus voor het grijpen.

Dat inzicht hadden de Bijbelschrijvers opgedaan aan Jezus. Johannes noemt hem in ons Bijbelgedeelte maar één maal. Maar in plaats daarvan maakt Johannes een omtrekkende beweging die je steeds dichterbij het geheim van Jezus brengt. Een omtrekkende beweging die je 'een spiritualiteit van de zintuigen' zou kunnen noemen.

Zintuigen

Zintuigen ja, let maar op. Johannes begint nog abstract: *‘Wat er was vanaf het begin’*. Even verder zal blijken dat Johannes denkt aan het scheppingswoord van God, woord dat geuren en kleuren en leven wakker riep.

Maar dan komt het een stuk dichterbij. Want Johannes vervolgt met *‘wat wij gehoord hebben’*. Hij heeft het levenscheppende woord dus met eigen oren gehoord! Maar het gaat nog verder: *‘wat wij met eigen ogen hebben gezien’*. Het gaat dus om iets concreets. Dat wordt nog eens bevestigd door het derde: *‘wat onze handen hebben aangeraakt.’* Kijk, en dan is dat geheim van wat Johannes op het oog heeft ineens heel dichtbij: het was te horen, te zien en te tasten. Maar wat dan precies?

Schepper wordt schepsel

Toegegeven: Johannes spreekt wat omfloerst. Maar misschien is dat de enige manier waarop je kunt spreken over iets dat groter is dan jij. Toch is zoveel wel duidelijk: het gaat een mens in en door wie de stem van Eeuwige klonk. Een mens die te horen, te zien en te tasten was. Hij was het levende woord van God. In hem kwam God onder ons. Schepper wordt schepsel. En dat is het eeuwige leven: hemel komt op aarde.

Omdat God in Jezus mens werd, komt aan het licht dat heel onze zintuiglijk waarneembare wereld niet minderwaardig of toevallig is, maar een plek waar God woont. En daarmee blijkt heel het leven zelf geheiligd. *‘Hier beneden is het niet,’* zongen onze voorouders. Maar hier beneden is het juist wel!

En-en

Het westerse christendom heeft ons geleerd in tegenstellingen te denken. De tegenstelling hemel-aarde bijvoorbeeld: God is hoog in de hemel en jij bent laag op aarde; wie hoog wil denken over God, moet laag denken over de mens. Of neem de tegenstelling van materie en geest: het stoffelijke zou minderwaardig zijn, het geestelijke het hoogste goed. Of de tegenstelling van dit leven en het leven hierna: dit leven zou een tranendal zijn en het leven hierna de volstrekte vervulling.

Maar Johannes denkt niet in die tegenstellingen. Het is niet of-of: of dit leven of het leven hierna; of stof of geest; of God of mens. Het is en-en. God kan wonen

in een mens. Het eeuwig leven kan in dit tastbare leven al beginnen! God laat zich vinden in deze wereld.

God in Friesland

Een aantal jaren geleden was ik in Friesland aan het zeilen met mijn vriend Cees. We gleden over het water door de weilanden van een zonovergoten landschap onder prachtige wolkenpartijen. De zeilen klapperden zachtjes, aangeblazen door een zachte bries. Verder was het doodstil. Opeens zei Cees: 'Sorry Piet, maar hier kunnen geen honderd preken van jou tegenop.' Wat hoorde hij? Ik heb het hem niet gevraagd, maar ongetwijfeld hoorde hij in de schepping de Schepper zelf. Even was leven ééuwig leven. God woont in Friesland.

God kan ook wonen in muziek. We begonnen deze dienst met dat prachtige lied 'Ubi Caritas', gezongen door dat koor van stemmen uit New York. Hemelse muziek. Het kan je raken, optillen, plaatsen in een extra dimensie die groter is dan wat zichtbaar is. Heilige ruimte: die van een eeuwig leven.

Geloof ligt op straat

God ver weg? Welnee. Het geloof ligt op straat! En dus ook op het Aviolandapad. Deze week liep ik op dat pad langs de rivier met dat prachtige gezicht op Dordrecht. Het was avond en helder. Er viel prachtig laag licht over Dordt. Daarboven een lege hemel met wat zachte wolken. En de rivier zelf kleurde wonderlijk donkerblauw. Het zette me stil. Een roerloosheid raakte me. Hemel raakt aarde.

Er is maar weinig waarin God niet gevonden kan worden. Ook een méns kan een wenk van God zijn. Je zit in een diepe crisis of voelt je alleen. Je zit op dood spoor. En daar is ineens die vriend of buurman of persoon uit de kerk. Hij of zij komt als geroepen. Of je ziet het achteraf: hij of zij was een belangrijke wissel waarover de trein van mijn leven op een ander spoor verder kon. Het is een mens in wie God ons aankeek.

De wereld zelf is het sacrament

Natuurlijk, God kan ook ver weg lijken. Daar moet je niet aan af doen. Het leven kan aanvoelen als een woestijn waar je moederziel alleen doorheen moet. De Bijbel geeft ook stem aan die ervaringen. En er is een tijd om daar op te wijzen.

Maar er is ook dit: de wereld is een spiegel waarin je het gelaat van God kunt ontwaren. De wereld zelf is een sacrament, een teken van God. Houd daarom je ogen open.

Johannes biedt ons een spiritualiteit van de zintuigen. Per ongeluk typte ik bij het maken van deze preek op dat moment 'zing-tuigen'. Misschien niet eens zo gek. Een 'zin-tuiglijk' geloof is een 'zing-tuiglijk' geloof. Want het om een vreugdevol geloof. En voor Johannes is Christus de sleutel voor dat vreugdevol geloof. Als God in hem vlees en bloed is geworden, is heel deze tastbare en zichtbare wereld zelf heilig. Lof zij de Heer!

Vogels en bloemen

Het eeuwig leven – het is niet het leven na dit leven. Althans, niet alleen. Het eeuwige leven liep al eens op aarde rond, zo wil Johannes ons op het hart drukken. En in wat Jezus zei, klonken woorden van eeuwigheid. Bij 'Woord van God' denken veel mensen aan de Bijbel. Maar dat is veel te statisch. Het levende Woord van God liep rond op aarde.

Het wees ons bijvoorbeeld op de vogels in de bomen en op de bloemen op het veld. 'Kijk,' zei hij, 'Geloof je ogen en oren. Ze vertellen ons van God die deze wereld draagt en liefheeft.' En zo leerde hij ons dat in en achter deze wereld geen grillig lot schuilgaat, maar een goede God. Wie zich er voor openstelt, hééft eeuwig leven. Zoals een lied zingt: *Dan is het aardse leven goed / omdat de hemel mij begroet.*

Henoch

In een van de vroegste verhalen van de Bijbel wordt ene Henoch genoemd. Het verhaal vertelt dat Henoch *wandelde* met God. Dat kan: wandelen met God. Het verhaal vertelt dat Henoch tenslotte door God werd weggenomen.

Een kind op de zondagschool vertelde dat eens ongeveer zo (ik vond het verhaal bij Nico ter Linden, die het weer van ds. Buskes had): 'Henoch wandelde met God en ze waren zo druk in gesprek, ze praatten maar en ze liepen maar, dat ze de tijd vergaten. Zoveel hadden ze elkaar te vertellen, dat ze niet merkten hoever ze van Henochs huis waren geraakt. Toen, plotseling, stonden ze bij het huis van God. Henoch schrok: 'O God, ik moet nodig terug.' 'Ach,' zei God, 'nu je toch zo ver bent, Henoch, moet je maar meteen binnenkomen.'

Het eeuwige leven – dat begon voor Henoeh niet bij binnenkomen, het begon bij vriendschap met de Eeuwige. Laten wij, met al onze zintuigen, die vriendschap zoeken en onderhouden.